

Retouradres : Postbus 78, 2600 ME Delft

Adviesraad Sociaal Domein
Postbus 440
2600 AK Delft

VERZONDEN 21 DEC. 2017

Datum
19-12-2017
Ons kenmerk
3180415
Uw brief van
27 november 2017
Uw kenmerk

Onderwerp
ongevraagd advies beleidsplan hoogwaardig handhaven

Bijlage

Geachte leden van de adviesraad,

Hartelijk dank voor uw advies over het beleidsplan hoogwaardig handhaven. Uw kijk vanuit de mensen die onderwerp zijn van het beleidsplan is voor ons heel waardevol.

In uw brief noemt u een aantal adviespunten. Per adviespunt geven we aan waar we dit meegenomen hebben in ons beleid en waar dat helaas niet mogelijk is omdat we gebonden zijn aan wetten en regels.

Algemeen advies:

In uw advies geeft u aan dat het onlangs verschenen rapport van de WRR met als ondertitel "weten is nog geen doen" aanleiding is geweest om een reactie te sturen op het beleidsplan hoogwaardig handhaven.

Het college onderschrijft uw conclusie dat dit beleidsplan de kenmerken van het rationalistisch perspectief heeft. Dit komt helaas door de werkelijkheid van de participatiewet en de fraudewet zelf. Beide wetten zijn geschreven vanuit dit rationalistisch perspectief. En juist deze wetten bieden de gemeente weinig beleidsvrijheid als het gaat over handhaven. In de wet staat expliciet omschreven welke gedragingen van de burger op welke wijze gesanctioneerd moeten worden.

Wij zijn het met u eens dat de uitvoering van het beleid heel belangrijk is. Daar kan de gemeente het verschil maken. Met het rapport van de WRR in de hand hebben we onlangs de sociale visie geactualiseerd. Een van de aanpassingen gaat over het besef dat lang niet alle burgers in staat zijn om rationeel te handelen. Dat vraagt om maatwerk in ondersteuning waarbij we zoveel mogelijk mensen willen bereiken en zo vroeg mogelijk brede ondersteuning willen bieden. Zodat mensen overzicht krijgen over hun eigen basis en weer 'lucht' krijgen om te kunnen werken aan een perspectief. Tegelijkertijd is de gemeente bezig met een herijking van haar visie op dienstverlening waarbij meer aandacht is voor persoonlijk contact met burgers. Op termijn moet dit er toe leiden dat we de situatie waarin we moeten handhaven zoveel als mogelijk voorkomen.

Dan een reactie op uw concrete adviespunten:

- 1) U pleit voor face to face gesprekken door medewerkers die daarvoor zijn opgeleid. Verder geeft u aan dat een grote groep laaggeletterden behoefte heeft aan goede communicatie en uitleg en dat deze uitleg mondeling gegeven moet worden.

In onze huidige aanpak is dit al opgenomen. Bij de aanvraag van een uitkering is er een gesprek met de aanvrager waarbij onder andere de rechten en plichten die bij die uitkering horen worden besproken. Vervolgens wordt er tijdens de eerste periode van de uitkering wordt door Werkse! een bijeenkomst georganiseerd over de wederzijdse verwachtingen. Wat kan de cliënt verwachten van de gemeente, en andersom wat verwacht de gemeente van de cliënt. Ook in die bijeenkomst is er aandacht voor rechten en plichten en kunnen mensen vragen stellen.

We zijn regelmatig in gesprek met cliënten die al langer een uitkering hebben. Ook in die gesprekken is er aandacht voor wat het betekent als er niet aan de voorwaarden van de uitkering wordt voldaan. Naast de persoonlijke gesprekken is er aandacht voor dit thema; o.a. via artikelen in de klantenkrant. De medewerkers die gesprekken voeren met cliënten zijn daarvoor opgeleid.

- 2) "Alvorens een wettelijk vereiste maatregel of boete op te leggen moet de gemeente een (waarschuwend) gesprek met de cliënt voeren. De gemeente moet zich daarbij niet baseren op de wet die iedere foutieve handeling als "fraude" beschouwt. Elke gemeente heeft de mogelijkheid om in voorkomende gevallen de toepassing van wetgeving op eigen beleid te baseren."

Bij de Fraudewet en de Participatiewet is de ruimte die we hebben om maatregelen te verzachten of niet op te leggen heel beperkt. We zijn in dit geval verplicht om de wet uit te voeren, een wet die heel precies aangeeft hoe er 'opgetreden' moet worden. Of boetes en maatregelen uiteindelijk leiden tot gedragsverandering is de vraag, zeker vanuit de nieuwste inzichten over het realistisch perspectief..

Waar het kan pakken we als gemeente de ruimte om ook in handhaving maatwerk te kunnen hanteren. In de maatregelenverordening staat beschreven hoe de gemeente omgaat met opleggen van een maatregel of een boete bij schending van de informatieplicht.

In artikel 5 van de verordening staat dat de cliënt kan worden gehoord voordat een maatregel wordt opgelegd, zo kunnen we rekening houden met de omstandigheden van de cliënt. Dit heeft ertoe geleid dat voor twee-derde van alle gevallen waarin volgens de wetten gehandhaafd moest worden, de maatregel lager is uitgevallen.

Verder staat in artikel 6 van deze verordening dat de gemeente kan besluiten een maatregel toch niet op te leggen.

- 3) U geeft aan dat er intensief gemonitord moet worden wat het effect is van een maatregel of boete, vooral ten aanzien van het gedrag van een cliënt. Goede effectmetingen op zowel kwaliteit als kwantiteit leiden tot meer inzicht, wat wellicht enerzijds tot

Datum
19-12-2017
Ons kenmerk
3180415

besparingen kan leiden en anderzijds kan bijdragen aan een betere beeldvorming van de cliënt en zijn gedrag. En dat geeft dan wel een mogelijkheid om het gedrag positief te beïnvloeden.

De gemeente kiest er op dit moment voor om extra capaciteit in te zetten op meer persoonlijk contact met de burger en niet voor het monitoren van het effect van deze maatregelen. Dit omdat we problemen steeds meer voor willen zijn en ook omdat de ruimte die de wetten ons bieden heel beperkt is.

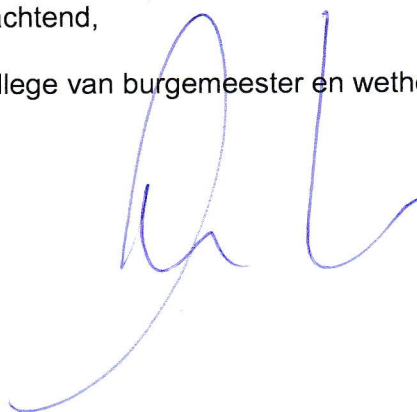
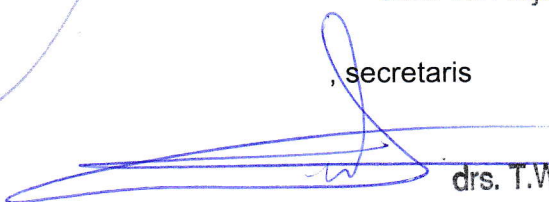
- 4) "In de publiciteit moet niet steeds de focus liggen op fraudegevallen, maar moet ook aandacht zijn voor de positieve aspecten van uitkeringen. Een beschaafd land jaagt burgers die het moeilijk hebben niet op maar ondersteunt ze."

De gemeente besteedt in haar communicatie veel aandacht aan ondersteuning voor kwetsbare inwoners, bijvoorbeeld door publicaties over alle regelingen binnen de bijzondere bijstand waar burgers uit huishoudens met een laag inkomen gebruik van kunnen maken.

Incidenteel vragen we in publicaties ook aandacht voor fraude. Helaas is het zo dat er burgers zijn die bewust misbruik maken van sociale voorzieningen. Het is goed dat kwaadwillende burgers beseffen dat er een pakkans is. Bovendien is het zo dat burgers die misbruik maken van sociale voorzieningen in feite diefstal plegen van de hele samenleving. Dat we daar als gemeente op handhaven ondersteunt het rechtvaardigheidsgevoel in de samenleving en bevordert het nalevingsgedrag van degenen die recht hebben op voorzieningen.

Hoogachtend,

het college van burgemeester en wethouders van Delft,

 , burgemeester
J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart
 , secretaris
drs. T.W. Andriessen i.s.